

Ze sborových akcí

Ne	4. 5.	9:30	bohoslužby (Alena Zikmundová)
Po	5. 5.	16:00	schůzka křesťanské služby
Út	6. 5.	14:30	koncert pro starší věkem: Jan Ryska – violoncello
Ne	11. 5.	9:30	bohoslužby (Ester Čášková)
Po	12. 5.	19:00	schůzka hospodářské komise
Út	13. 5.	14:30	setkání starších
Čt	15. 5.	19:00	schůze staršovstva
Ne	18. 5.	9:30	bohoslužby na závěr synodu s vysluhováním Večeře Páně
Út	20. 5.	14:30	setkání starších
Pá	23. 5.	19:30	O permakultuře a životě na venkově s Tomášem a Šárkou Osladilovými
Ne	25. 5.	9:30	bohoslužby (Ester Čášková)
Út	27. 5.	14:30	setkání starších
St	28. 5.	10:00	pohádka pro děti

Případné změny v programu po uzávěrce Hroznu lze najít na sborových webových stránkách <http://vinohrady.evangnet.cz>, které jsou pravidelně aktualizovány.

Fota na stránkách 7, 8 a 11 Jaromír Čášek

Hrozen vinohradského evangelického sboru vychází přibližně jednou za měsíc. Redakční uzávěrka je vždy 20. každého měsíce. Redakční kruh tvoří *Matěj Cháb, Miloš Lešíkar, Jana Šarounová* a *Blanka Uličná*. Jazykové korektury: *Jana Šarounová* a *Vít Kremlička*. Tiskovou verzi programem \LaTeX 2_ε připravuje *Jan Mach*, internetovou *Jan Šaroun*. Adresa na internetu: <http://vinohrady.evangnet.cz/hrozen>. Příspěvky, reakce či dotazy pošlete na adresu sboru (Korunní 60, 120 00 Praha 2 – Vinohrady, tel. 224 253 550, e-mail: fsvinohrady@volny.cz) nebo přímo redaktorům. Určeno jen pro vnitřní potřeby vinohradského sboru. **Neprodejné**

Číslo 86/květen 2008

<http://vinohrady.evangnet.cz/hrozen>

Foto Jiří Svoboda

Obsah

Jsou věci, ve kterých se musíme chovat jako děti 2

Česko-bratrská církev evangelická — její kořeny a směřování III. 5

O obrazech v našem kostele 8

A jak to viděli laici? 11

Z historie vinohradského sboru XLI. 14

Jsou věci, ve kterých se musíme chovat jako děti

Kázání synodního seniora Joela Rumla při slavnosti 100. výročí postavení kostela

Čtení: Joz 24,17–28

Text: 1Pt 2,1–5: *Odhodte tedy všechnu špatnost, každou lest, přetvářku, závist, jakékoli pomlouvání² a jako novorozené děti mějte touhu jen po nefalšovaném duchovním mléku, abyste jím rostli ke spasení;³ vždyť jste ‘okusili, že Pán je dobrý!’⁴ Přicházejte tedy k němu, kameni živému, jenž od lidí byl zavržen, ale před Bohem je ‘vyvolený a vzácný’.⁵ I vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům, abyste byli svatým kněžstvem a přinášeli duchovní oběti, milé Bohu pro Ježíše Krista.*

Bratři a sestry, ačkoliv jsem toto apoštolovo slovo probíral z různých stran v souvislosti s vaším (naším) výročím, nedocházel jsem k ničemu jinému než tomu, že nejlepší metoda, co s tím, je tunelování. Ovšem beztretné.

Dojdeme k tomu postupně. **Být začátečníkem je dvojnásobné.** Začátečník něco nemá jednoduché a na druhou stranou v něčem je značně zvýhodněn. Dát si na auto „Z“ znamená získat jistý soucit oplechovaných bližních, ale spíše trpný než galantní. Je to stejné v případě začátečníka ve vyznání Krista? Někdy snad i ano, ale spíše tak i tak. Apoštol, autor listu však postupoval s příjemci velice citlivě.

Autor **psal začátečníkům.** Nazval je možná ještě hůře – něco jako novorozené děti, snad by se dalo říci cucáky, kteří **mají mít dost na nefalšovaném duchovním mléku** a na pořádnou stravu si mají zatím počkat, protože ta patří až

těm zkušeným, vyzrálým. Jenže – i když autor psal skutečně těm, kteří stáli na počátku cesty, psal jim takovým způsobem, že to, co po nich chtěl, nevypadá jako úkol na začátek.

Využíval však toho, že **začátečníci dokáží jednat jinak.** Skoro bez obtíží dokázali odkládat, dokonce odhazovat to, co se lepí každému člověku na paty, co brzdí, s čím si leckdo neví rady a spíše se snaží s tím sžívat, ale oni ne. Takový otravný balast, který hrozil bránit tomu, aby si uchovali věčné poznání dobroty Páně, ten balast mohli shodit jakoby nic, jako nějaký zimní kabát. Do popelnice a k nevyužívání měla odletět *všechna špatnost, každá lest, přetvářka, závist, jakékoli pomlouvání;* něčeho takového se zbavit, to dá zabrat kdekomu, začátečníci však poslouchají rádi a rádi jdou zpříma. Tak je všeobecně. Ze strany mnohých tzv. vyznavačských církví je nám naznačováno, že zatímco oni dokáží dávat desátky, vyhradit daleko více času pro službu druhým, anebo si přeorganizovat čas tak, aby měli pravidelně možnost začínat den v soustředění hodného následování Krista, my, tradiční, zaběhlí, s tím trochu máme problém a umíme zdůvodnit, proč to tak nemá a nemusí být. Minulý týden mi řekla jedna kandidátka presbyterské ordinace, že za zážrak ve svém životě považuje to, že uvěřila. Řeknete – začátečnice!, ale takové vyznání, zvlášť tváří v tvář, to má sílu a pravidlost.

Ovšem **začátečníci jsou také jako**

1979

Sbor připravoval opravu fasády, po obdržení příslušných povolení byla staršovstvem schválena na tuto opravu částka 290.000 Kč. NVP odmítlo na tuto opravu přispět, sbor obdržel příslib finanční pomoci od GAW. Sbor znovu projednával umístění rozhlasového zařízení v modlitebně.

Z podnětu bratra Smolíka se ve sboru diskutovalo o vysluhování Večeře Páně z velkého kalicha a z malých kalichů. V dubnu bylo pro sbor zajištěno 400 nových zpěvníků a 50 chorálních. Dále bylo objednáno 500 výtisků nového ekumenického překladu Bible. Nový zpěvník byl zaveden k 1.11.1979.

1980

V květnu byla organizována rodinná neděle v Chotěboři. Staršovstvo bylo informováno o návrhu nového církevního zřízení. Sbor připravoval opravu dvorní fasády. Práce byly objednány u stavitele Hájka za částku 25.000 + 95.000. Oprava plánována na období po svato-dušních svátcích s tím, že má být dokončena do 31.8. Celkové výdaje na opravu fasády byly 128.020 Kčs.

1981

V začátku roku byl na mimořádné schůzi staršovstva projednáván návrh na opravu fasády do ulice. Po zamítnutí návrhu na odložení této akce byl schválen návrh na provedení opravy svépomocí po vedením stavitele Hájka. Pod vedením stavební komise byla oprava fasády dokončena v prosinci. V modlitebně bylo za 8.500 Kčs instalováno rozhlasové zařízení.

1982

V začátku roku se jednalo o vysluhování Večeře Páně dětem.

S trochou nostalgie si zde dovoluji sdělit všem, kteří oblibují psaní o tom, jak se to s vinohradskými mělo dříve, že toto je poslední díl seriálu o historii sboru. Byl sestavován dle záznamů br. V. Chadima a v Hroznu jsme ho uveřejňovali od června 2002, nejdříve pod názvem „K dějinám vinohradského sboru“ a pak (až doposud) jako kapitoly „Z historie vinohradského sboru.“

mch

Z jednání staršovstva

Z pravidelné schůze staršovstva 10. 4.:

Staršovstvo se mj. seznámilo se zjištěním hospodářské komise, že celková výše saláru mírně stoupá, ale nedosahuje ani zdaleka doporučené úrovně.

Staršovstvo hledá ochotného dobrovolníka, který by se ujal vedení sborové kroniky.

(es)

daturu – stejně pádným důvodem však bylo dovršení 75. roku mého věku. Rád na tato léta služby vzpomínám a jsem vděčen sboru a všem spolupracovníkům za podporu.

Vojtěch Zikmund

Z historie vinohradského sboru XLI.

1971

V lednu byl ve sboru instalován farář Otřísal, instalaci vedl senior Betka. Na březnovém sborovém shromáždění bylo zvoleno nové staršovstvo (11 členů; 5 náhradníků) a nové zastupitelstvo (41 zastupitelů a 14 náhradníků). Na konci roku jednáno o propůjčení modlitebny necírkevním organizacím (v závěru roku modlitebna propůjčena televizi).

1972

V září svolána mimořádná schůze staršovstva k 70. narozeninám bratra Laichtera. V závěru roku se ve sboru jednalo o konfirmacích.

1973

V prosinci bylo svoláno sborové shromáždění, na kterém bylo zvoleno nové osmičlenné staršovstvo.

1974

Sbor projednával novou agendu a možnosti jejího zavádění ve sboru. Po projednání nové agendy byly připomínky k ní zaslány na Synodní radu. K červnu rezignoval bratr Bakos na vedení nedělní školy. Ve sboru bylo připomenuto 100 let od narození bratra Lukla. Z provozních věcí sbor řešil přechod ze 120 na 220 V a vybudování nového topení v prvním patře.

1975

Sbor připravoval sté výročí svého založení. Oslavy budou probíhat ve sborový den dopoledne i odpoledne.

1976

Po přechodu na 220 V byl znovu vymalován sál podle návrhu připraveného bratrem Radou. Sbor dále projednával instalaci rozhlasového zařízení v modlitebně a jednal také o nedělních večerních bohoslužbách.

1977

V úvodu roku sbor zakoupil fotomontáže od bratra Šplícha pro výzdobu sálu. V únoru byly připraveny odpolední nedělní bohoslužby. V březnu zahájeno nacvičování písní z nového zpěvníku a jednalo se také o obnově aktivity zastupitelstva. V říjnu se pak konalo sborové odpoledne k 75. narozeninám bratra Laichtera. Jednalo se také o novém ekumenickém překladu a o jeho používání s textem kralickým.

1978

V březnu se konal konvent, na kterém byl farář Otřísal zvolen seniorem. Z provozních věcí sbor řešil dokončení etážového topení v prvním patře a připravoval se na velkou opravu střechy a fasády.

děti. Apoštol moc dobře něco takového věděl. Pokud by nebyli dále motivováni, možná by jim stačilo **zůstat u nekonečného vychutnávání toho, jak dobrý je Pán. Vést začátečníky ve víře, moudře vést katechezi dospělých, to je obrovská odpovědnost.** Hrozí tam totiž, že první reakce na spasení Páně, může být postavena jako dostatečná životní náplň. Postupný cíl se tak stane konečným, ovečka už nechce vidět dál. Autor listu však byl dobrým pastýřem. Věděl, co každá maminka – dítě musí dostávat neustále podněty k růstu, k rozvíjení schopností a osobnosti, k tomu, aby nezakrnělo a nesetřvalo u prvního úspěchu. Růst spočívá jak na dobrém začátku, tak i dobrých podmínkách pokračování. To autor listu věděl a tak se nespokojil jenom tím, že odložením toho nepotřebného a škodlivého mohli být uspokojeni.

To, co napsal dále, v tom nebyl příliš originální. Autor znal starozákonní látky, čerpal i z nich, a to výstižně. Ke svému pojetí růstu **použil starého a skutečně výstižného obrazu kamene.** Což se hodí i dnes, protože když vzpomínáme postavení kostela a sborového domu, je na místě neopominout stavební technologii a užití kamenů, základních nebo úhelných.

Když máme před očima téma kamenů, pak růst ze spasení je v důsledku v něčem podobný s přáním Jana Nerudy, že pokud každý z nás bude z křemene, pak bude celý národ z kvádrů. Nevýhoda Nerudova burcování je v prvotním podnětu, totiž, že záleží na tom, bude-li člověk chtít, uzná-li to za vhodné a bude-li k tomu dobře hnut, ocení-li správně význam malých hvězd a pozná-li přednosti vlastního jádra. **Autor toho novozákonního listu se obracel na čtenáře jinak. Prvotní příčina 'růstu**

v kvádry' se stala bez našeho vlivu. Až dodatečně člověk domýšlí, co se stalo a jakých nesamozřejmostí je třeba, aby mohl být a žít. Proto všechno, k čemu má Petr své posluchače, to jsou reakce a odpovědi, které mají svou logiku. Nejen odhodit balast, ale čerpat ze základní a výchozí stravy tolik, aby kráčeli k základu spásy neustále a to až tak, že se podobně i oni také **stanou živými kameny.** Spojení samo nám moc nezní, kámen je mrtvá hmota, ale provokující hmota – sochař v něm vidí budoucí vyjádření své přítomné myšlenky, básník prostředek k tomu, aby přemýšlel o tom, může-li se kámen zamilovat, jak Jiří Suchý v někdejší svém dávném Tingltangu. Ale též v postapoštolské době **se nechali zaujmout myšlenkou o živosti kamenů.** Jsou to stavební prvky, které se připojují k základnímu kameni a tím se účastní na vytváření něčeho, čeho pevnost a výdrž zajistí kámen úhelný, jímž je opět Boží dílo a účast. Řeč o živosti kamenů vylučuje jak pasivitu mrtvolnosti, tak i hyperaktivitu životaschopnosti, je v tom kombinace obojího – **být k dispozici a nebránit se zapojit do budování.** Když už jsme ve stavebnictví, tam se prý hovoří o pasivních a aktivních stavebních prvcích. Jde o to, které jsou nesené a ty, které jsou nesoucí (kámen základní a kámen úhelný). To je v nejvlastnější podobě obraz existence člověka, kterou si s vděčností Bohu křesťan uvědomuje, a myslím, že rád. Křesťan je aktivní tím, že dává svůj život k dispozici jako stavební kámen pro společenství, v němž je přítomen a činný Bůh. Dává vše, ale vlastně nezajišťuje nic, Boží přítomnost si nevynutí. Dává vše a opírá se věrnost Božího zaslíbení. Tvoří společenství, nese je, aby jím byl nesen sám stejně jako

druzí. Autor listu pak pokračuje a sděluje, že **cílem není vytvořit pouze nějaké společenství, je třeba jít ještě dál.** Je třeba růst. **Růst ke spasení,** moderně by se dalo říci **vrůstání do svobody,** je úkol a smysluplné směřování. Je to něco, **co buduje takový model lidství a života, který něco vydrží, zlému nepodlehne a v dobrém setrvává.** Nejde pouze vybudovat dům společenství, dalším předpokladem je **vazba mimo sebe. Kněžství a oběť jsou odkazy na teocentričnost života** a vztahování se k ní. Budování věží bylo budování toho, co odkazuje mimo nás a nad nás. Pro někoho to je ke Slunci, pro jiného k Bohu, vždycky však je přítomno sdělení – **nejsme středem.** Bez ubíhání se ke středu života člověk být nemůže a nemá-li jej, musí si ho vytvořit, lid Boží tak činí skrze svaté kněžství a duchovní oběti, tj. tak, aby svůj střed v Kristu znal. Začátečníci jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, kde již stojí a co tam mohou. Ale také – jakou cestičkou musí jít, aby zpřítomnili co nejvěrněji Krista Pána svému okolí. Vyjádřil jim to tak, aby pochopili a přijali za své, že oni by sotva co mohli dokázat, pokud by bylo na nich. Ale smějí do toho jít.

I když tato epištola patří mezi listy obecné, nevím, je-li tak obecně míněná, že mluví i do oslav stého výročí postavení kostela. Nás v naší souvislosti může zajímat asi toto: jsme začátečníci?, nebo: počítají se roky našeho doufání, vztahování se k Bohu jako roky růstu a vyzrávání? Posunulo se něco, je něco jinak?

Jistě že byl čas, kdy evangelíci na Vinohradech začínali, ale začátečníky ve víře nebyli. Už to že sáhli na stavební materiál a dali se do budování, to dělali po zralém posouzení chvíle a příležitosti. Zároveň však ani po stu letech nesmíme

být zběhlí rutiněři. **Jsou věci, ve kterých se musíme chovat jako děti (Mt 18,3), jako ti, co teprve začínají.** Jako se potřebujeme denně mýt, a nemudrujeme nad tím, proč ano a zdali už toho nebylo dost, tak potřebujeme dennodenně usilovat o oblékání Krista. Proto uděláme nejlépe, když vytunelujeme začátečnictví i zkušenost, když z nich vybereme to nejlepší – začátečnický úžas, vděčný a opakovaný údiv, jak dobrý je Pán a zkušenost, která ví o selháních, slabostech a hříších, které se stále znovu staví do cesty. **Autor, který k nám promluvil z epištoly, nepsal k výročí sboru.** Ale psal všem a věděl, že každého čeká to, že *nezůstanou . . . u počátečního učení o Kristu, ale směřují (me) k dospělosti (Žd 6,1).* Budme tedy dál v tom, že umíme být začátečníky i umíme uplatnit zkušenost, umíme se rádi vzdávat všeho, co se ukazuje jako zlé a nemusí to být jen na základě nově definovaných smrtelných hříchů, nýbrž díky tomu, co pro nás učinil Bůh v Ježíši Kristu. Zároveň dokažme být těmi, kdo umí vyzdvihnout všechno to, co bylo probíjováno, zdůrazněno a vyneseno na světlo našimi předky. Budme těmi, kdo umí rozvíjet to nejlepší z víry v Krista poté, co uvážlivě, zrale a obnovovaně nalézají střed sebe sama, svého společenství v Ježíši Kristu, zjevení Boha věčného. I toto předkové vtělili jako znamení svého vyznání do budovy, která už po sto let na Korunní (chvíli na Wilhelma Piecka) odkazuje, připomíná a je podobným svědkem, jako byl jiný kámen za Jozua (Joz 24,27).

To všechno mohlo být proto, aby Kristus byl znám a vyznáván. A to se nijak nemění ani pro další století existence této budovy, na jehož počátku smíme stát my.

Amen

trum.

Nemohl jsem už zasáhnout do úpravy interiéru kostela pro potřeby hudebních souborů, které měly zvýšit příjmy sboru. Razil jsem však myšlenku, aby takový zcela mimořádný příjem byl určen pro potřeby celocírkevní nebo humanitární, protože bohatství sboru by mohlo ohrozit obětavost jeho členů. Pozdější vývoj ukázal, že hudební agentura p.Vlčka nebyla schopna platit tolik, co jsme si představovali v optimismu prvních let svobody. Nicméně po dokončení četných stavebních prací v domě začal náš sbor podporovat jiné sbory, které se ocitly bez prostředků.

Nejraději vzpomínám na tříleté období, kdy byl náš sbor bez trvalého faráře. Měli jsme pěknou pracovní skupinu s Petrem Slámou, Martou Kadlecovou a Pavlem Coufalem, později přibyl Mikuláš Vymětal. Zahajovali jsme ráno modlitbou. Rozuměli jsme si dobře, i když jsem musel ubránit Pavla Coufala, když na něm přepečlivý Petr chtěl přesný pracovní program na každý den. To však při pestrosti Pavlovy práce nebylo možné. Když byla zrušena studentská kolej v Jirchářích, poskytli jsme studentům ubytování v uvolněných bytech našeho domu. To mně umožnilo velmi hezká setkávání. Snažili jsme se, aby se tito mladí lidé alespoň zčásti zapojili do sborové práce a tak se seznamovali s úkoly, které jim v budoucnu připadnou.

V tomto tříletém období jsme museli vyřešit těžký duchovní úkol – čím vyzdobit přední stěnu kostela. Kdo jiný by se takového úkolu měl ujmout než Miroslav Rada, který na Vinohradech vyrůstal, má v našem podkroví svůj ateliér a je ochoten se takové práce ujmout? Bratr Rada byl proto pozván, sborové shromáždění

dalo souhlas, aby nám dal svůj návrh, předběžné návrhy byly podrobeny prohlídce a bylo o nich diskutováno. Koncepti celého souboru obrazů promyslel Mirek Rada sám a v konečném provedení možná překvapil některými prvky, s nimiž nebylo počítáno. Pro mne osobně jsou tyto obrazy chloubou vinohradského kostela – a jsem nesmírně vděčen nebeskému patronu našeho kostela, že nikdo z poctivých kalvinistů neopustil naše řady. Trnem v oku jim byl zejména kručifix na Kristově hrudi.

Ve schůzích staršovstva jsem byl asi prvním, kdo každé schůzi připravil napsaný program. Snažil jsem se, aby schůze nebyly příliš dlouhé a někdy se mi to dařilo. Hrubou chybu jsem učinil, když jsem dovolil, aby schůze staršovstva navštěvovali ti, kdo nebyli zvoleni – sborová sestra, učitelka náboženství a pod. Tito pracovníci mají být pozváni na schůzi jen podle potřeby a na předem vymezený čas.

Služba kazatelská i pastorační byla v rukou našich farářů na částečný úvazek, křesťanská služba a práce s dětmi byly v rukou našich osvědčených pracovníků a pracovníc. O intenzivní hledání nového faráře se starala vyčleněná skupina presbyterů spolu s teologickou komisí. Jsem vděčen za to, že mi bylo umožněno spolu s Martou Kadlecovou a Pavlem Coufalem navštívit sbor ve Velkém Meziříčí (Joel Ruml) a v Heršpicích (Tomáš Trusina) – i když nás oba odmítli. Mezi pozvanými faráři byl i můj syn Martin, který také odmítl s tím, že se necítí připraven pro službu ve městě. Teprve po jednom roce Martin opakovaně pozvání přijal, a to pod vlivem osobních dopisů některých význačných členů sboru.

Volba mého syna za faráře sboru znemožnila v roce 1999 moji další kandi-

také hezkými a dokonce humornými zážitky ve sboru.

Do té stresové kategorie patří hlavně záležitosti týkající se sborového domu, působení jinak orientovaných křesťanů, popř. první zkušenosti s řízením schůze staršovstva (už jsem si zvykl?).

Z těch hezkých zážitků alespoň námátkou společenství sboru, vztah s rodinou kazatele Jaromíra Dusa a mnohými ze staršovstva a střední generace, za všechny musím jmenovat alespoň Kadlecovy, kteří se v podstatě stali členy naší rodiny. Jsem vděčný za všechny příjemné a veselé zážitky na brigádách, táborech a sborových výletech. I s Janou rádi vzpomínáme na padesátičlennou návštěvu, která do sboru přijela z Londýna a kterou se podařilo ubytovat v rodinách. Drtivá většina návštěvníků byla původem z Jamajky a naše děti si ještě dlouho myslely, že Angličané jsou černoši. Jako

Kurátorem na Vinohradech 1993–1999

Mým prvním dojmem v této funkci byla naprostá nepřiměřenost toho, že jsem do ní byl zvolen. Vždyť jsem právě vstoupil do sboru a ani dříve jsem jeho členem nikdy nebyl! Jen bratr farář Dus tvrdil, že stačí má zkušenost z vedení sboru ve Vizovicích, a podařilo se mu přesvědčit i většinu staršovstva, aby mě zvolili. Necítil jsem se ani zdaleka hoden zastávat službu, kterou přede mnou konali muži jako MUDr. Lukl, Jan Filipi, Dr. František Laichter. Na druhé straně byli mými předchůdci bratři jako Mirek Filipi a Vláďa Buzek, kteří dovedli stejně řídit schůzi, jako vzít na sebe montérky a jít pracovat. Takže v lehkém postavení jsem nebyl.

Asi jsem ani nezastával správné myš-

bývalý kurátor vzpomenu ještě dva zážitky přímo z práce v budově sboru: byl jsem šokován, když jsem jednou zazvonil u tehdejšího kostelníka, otevřely se dveře a uprostřed předsíně seděl kostelníkův malý syn na záchodě. Inu, náš milý kostelník záchod přestěhoval do předsíně, protože se mu v koupelně nelíbil. . . Často jsem při svých pozdějších pracovních setkáních s výpočetní technikou vzpomínal na to, jak jsme s Tomášem Kadlecem instalovali na tehdejší dobu revolučně výkonný počítač AT 386 pracující pod Windows, a jak Tomáš pořád zdůrazňoval: Do manuálu se podíváme, až když bude úplně nejhůř. . .

Stručně řečeno, jsem vděčný Pánu, že jsme s vámi mohli celá rodina žít 13 let. Pokud i nás navíc počítáte mezi stavební kameny sboru, díky.

Vladimír Buzek, duben 2008

lenky. V prvních dvou letech jsem se snažil přimět Mirka Dusa, jehož kázání jsem miloval, aby se soustředil i v pastorační službě na sbor a nemyslel na odchod. Pravdu však měl bratr farář, protože se mu už v hlavě rodila skvělá myšlenka zřídit duchovenskou službu v armádě. Stejně tak jsem prohrál zápas o Domoinku. Zastával jsem se tehdejšího střediska Diakonie, protože jsem byl členem jejího představenstva, a proto jsem odmítal výstavbu patýrka v největší místnosti. Je však pravda, že Diakonie tyto místnosti neuměla využít k takové službě, jaká jí náležela. Takže patýrko bylo vystaveno, Diakonie odešla. Účel přízemních místností skvěle vyřešila později Eva Šormová, když tam zřídila mateřské cen-

Českobratrská církev evangelická — její kořeny a směřování III.

V tomto čísle se znovu vracíme k tématu letošního pobytu v Janských Lázních, jímž byla naše církev. Uvádíme další z příspěvků proslovených při večerech v Sola Fide, tentokrát od Jaromíra Strádala.

Teologické kořeny a směřování (některé osobnosti z mnoha)

K tomuto tématu je třeba nejprve pohovořit o tom, co vlastně teologie je. Jde o Pána Boha a jeho Slovo – jak se o něm dovídáme v Písmu svatém. Máme to Slovo slyšet a žít z něj.

To druhé, co slovo teologie znamená, je nauka o Bohu. Žel i s důsledky našich výmyslů a dodatků (taková křesťanská astrologie).

1) Co mluví Bůh. Nejde především o nějaké učení, ale oslovení člověka. Jsou to jistoty, ustanovení, zákony, příkázání, nabídnuta je smlouva. Je na nás, jak se budeme rozhodovat. To má pak své důsledky: požehnání nebo zlořečení. Příklad: na počátku Písma se mluví o Adamovi a Evě, jejich rozhodnutí a jeho důsledcích. A podobně to můžeme sledovat i na dalších postavách Bible.

To jsou vlastně kořeny víry a života jednotlivce i společenství církve. (Vzpomínám, že mne už před léty právě na Vinohradech v sále zaujal obraz kořenů a z nich vyrůstajícího kmene). Na cestě z otroctví v Egyptě do **svobody** přijal Boží lid Desatero jako řád, protože ve svobodě se nedá žít bez řádu (byl by tu jistě nějaký „neřád“).

2) Pomocí ke slyšení a porozumění je to další, co se od jednotlivce i církve očekává. Naši profesori na bohoslovecké fakultě na přelomu 40. a 50. let nám s velikým důrazem znovu a znovu opakovali

odpovědnost a vážnost při studiu teologických a dalších pomocných vědeckých oborů. Tyto studie nás neměly odvádět od podstaty Evangelia k debatám – ba až k jalovému dohadování se o věcech, které nás od Slova spíše vzdalují a v nichž někdy utíkáme před poslušností Boží vůle (J. L. Hromádka).

Ještě alespoň ve zkratce biblický záznam 1. Mojž. 26–33: Izák, Ezau, Jákob. Jákob dobře věděl, že z toho, co s matkou připravují, nemůže být požehnání, a přece podle svého vše provedou. Jákob musí utéci z domova. Hospodin však jej osloví a ujišťuje, že jej ještě neopouští. To byl počátek Boží školy pro Jákoba. Přiblížila se však doba návratu a setkání s Ezauem. Příprava na setkání je především modlitební. Setkání s Ezauem je požehnáním, až dochází k tomu, že společně pohřbívají svého otce. To je teologie. To jsou kořeny. Takových životních zápasů v různých dobách je v Bibli mnoho. Boží přání je srozumitelné, aby se naplnila jeho vůle. A o to jde, jestli se v mém životě prosadí vůle Boží, nebo moje „Já“. Podívejme se na Pána Ježíše, jeho životní cestu až na Olivetskou horu a jeho modlitební zápas: **Buď vůle Tvá**. To je jistě vrchol Kristova života, ne až Golgota.

Když se díváme na církev v pozdějších letech, rozrostla se, stala se institucí, dokonce s úsilím o to, aby vládla a byla

zajištěna mocí i majetkem. S tím souvisel i úpadek mravní. Přišly časy, kdy si stále více lidí uvědomovalo, že život církve i jednotlivců je daleko od kořenů Slova Božího. Na různých místech začínají vystupovat osobnosti, kterým to rozhodně není jedno a které otevřeně ukazují na zpronevěru Slovu Božímu (Petr Valdo, Viklef a u nás předchůdci a současníci M. J. Husa).

Slovo Boží má být přece základem naší víry a života, jinak nadarmo kážeme a nasloucháme. (Hus, Chelčický, Tomáš ze Štítného, Matěj z Janova, Jakoubek ze Stříbra. . .). Myslím, že tady je třeba zmínit také Jana Rokycanu, i když jím někteří pohrdají pro jeho různé „slabosti“. Má tu však také své místo. Jeho kázání stojí za to bedlivě číst a promýšlet. Promlouval do situace církve i světa. V biblických kroužcích mluvil se svými blízkými o kořenech církve. Odtud vyrostl také bratr Řehoř a tu jsou základy Jednoty bratrské, kořeny, směřování.

Jednota se zvláště po příchodu do Kunvaldu tiše a odpovědně obracela k Písmu – děti, mládež, život rodin, vzdělávání, společenství, zpěv, vztahy. Docházelo na kořeny Božího Slova a mělo to i své dopady, které jsou dodnes zřetelné. V této souvislosti bychom si měli připomenout T. G. Masaryka z roku 1895 „Jan Hus, naše obrození, naše reformace“. Tam TGM podivuhodným způsobem znovu a znovu připomíná, když se dívá do současnosti i budoucnosti nejen našeho národa, že kořeny našich příštích dnů by mělo být právě to, co prožívala Jednota bratrská v Kunvaldu. V tom vidí Masaryk smysl a poslání lidstva. Jednota v těchto počátcích byl opravdu úžasná.

Od Jednoty k obrození – říká se, že šlo pokračování reformace. Z této doby si při-

pomeňme zvláště Jana Kollára. Mnoho se o něm jako o bohoslovci nemluví. Jeho kázání jsou však pozoruhodná. Mívají dvě části – první biblickou, tedy Slovo Boží, a druhou o dopadech Božího poselství do tehdejších bolestných skutečností, zvláště do vztahů slovanských národů, Slovanska, Čech, Lužice a jejich sousedů. Kollár ty skutečnosti osobně zakoušel. Obával se o jazyky a budoucnost těchto národů (na Lužici na Kollára stále vděčně vzpomínají).

Jan Karafiát – velice mu záleželo na čistotě našeho vztahu k Hospodinu a na jeho Slovu. Aspoň jedna ukázka: „Jestli něco máte od Pána Boha, nečekejte dlouho, až to samo přijde, už dnes jste lidem Božím a jím musíte být. Nestačí Pánu Bohu sloužit s vážností a uctivostí, aby se mu to líbilo. . . vy si myslíte, že když jste na bohoslužbách, že už to se mu líbí? To je otázka. Je tomu opravdu tak, že už tím, že jste byli v kostele, Pánu Bohu sloužíte? Karafiátovi se nelíbil vztah k Pánu Bohu bez Ducha svatého. Nejde přece jen o formu, ale o čistotu, ryzost a poslušnost. To je také jeden ze základních kamenů teologie.

Slavomil Daněk – zvláštní postava v naší církvi, velice náročný především na bohoslovce, jejich práci a jejich vzdělání. Nesmírně mu záleželo na tom, aby bohoslovci znali nejen „to své“. Nepotřebujeme jen „nějakou“ zbožnost, která vychází z kdoví z čeho, ale potřebujeme Evangelium s tím, k čemu nás ono vybízí. To byl jeho základní důraz – jít k jádru věci. „Náboženství je člověku zbytečné, není-li mu nezbytné“.

J. L. Hromádka – když jsme nastupovali na bohosloveckou fakultu, byl jejím děkanem. Jeho častým důrazem bylo: „Jestli co konáme, konejme to jako Pánu

A jak to viděli laici?

Při oslavách výročí kostela a sborového domu promluvílo několik farářů – sbor však byl vždy tvořen i laickými pracovníky, kteří v něm také zanechali své stopy. Poprosila jsem čtyři své předchůdce, aby napsali do Hroznu krátké vzpomínání na své působení ve sboru. Výsledkem jsou dva články, které dnes přinášíme.

jaš

Kurátorem snadno a rychle, ale krátce a těžce

Milí přátelé na Vinohradech a v okolí, jsa vyzván vaší stávající kurátorkou, posílám malé ohlédnutí za svým působením ve vinohradském sboru.

Snažil jsem se, aby titulěk byl výstižný – do staršovstva vinohradského sboru jsem byl zvolen jako třicetiletý v r. 1985 a hned v dalším období jsem byl

vzvolen kurátorem. Tuto funkci jsem opustil již po dvou letech z důvodu stěhování na Vsetín.

Vzhledem k tomu, jaká to byla hektická doba, připadaly mi i ty dva roky dost dlouhé. Byly naplněny částečně situacemi plnými stresu, na který ovšem milosrdná paměť stále více zapomíná; ale

K tomuto středu se přimykají z každé strany dva obrazy, vážící se ke Starému a Novému zákonu. Z divákova pohledu vlevo je obraz Mojžíše s deskami zákona. Je to pobídka k zamyšlení nad naší nevěrností. Víme sice, co je psáno na deskách, ale velmi lehce si měníme přikázání podle svých plánů a své vůle. Lehce vyměňujeme Pána Boha za modlu zlatého telete, které je symbolem našich bůžků: mamonu, pýchy, kariéry, zálib a všeho toho, co v životě klademe na místo boží, uctíváme je a klaníme se jim.

Druhým obrazem se starozákonním tématem je „Pláč Jeremiášův“. Pamatuj, že Bůh je především milujícím otcem, který pláče s Jeremiášem a trápí se, že má trestat svůj lid za jeho neposlušnost a nevěrnost.

Na obrazech s námětem novozákonním, z divákova pohledu vpravo, ten vzdálenější od středu s názvem „Lazaře, pojd ven“, je mohutným zvoláním Ježíšovým, křísícím Lazara k životu. To hlasité zvolání patří i nám: pojdme ven ze tmy nedověry ke světlu Boží lásky, z hrobu hříchu – k životu v pravdě Boží. Ten obraz je i výzvou: Nepochybujme a věrme! Zázraky se dějí i dnes.

Poslední obraz „Jedni druhých břemena neste“ se obrací k nám všem, když máme dosvědčit svou víru v každodenním životě, když jsme odpovědni jeden za druhého; jeden druhému jsme bližním, to jest služebníkem. Tento obraz má vyjádřit i narovnání našich mezilidských vztahů.

To je tedy základní myšlenková kostra tohoto pětidílného cyklu. Jistě každý obraz bude ke každému z nás promlouvat trochu jinak, podle jeho vlastních zku-

šeností s vírou a podle jeho životních prožitků. Je však důležité, abychom měli oči i srdce otevřené, zbabili se ustálených konvencí a nechali obrazy vejít do svého nitra. Jen tak k nám mohou promlouvat svojí výtvarnou formou, která je nositelkou obsahu díla.

Slavíme-li dnes sté výročí postavení a zpřístupnění této modlitebny, sluší se také k tomu popřát do druhé stovky let Boží požehnání, aby Pán Bůh byl stále s tímto sborem, s každým jednotlivým členem.

Dovolte mi, abych v závěru ocitoval upravenou báseň Margaret Powersové, kterou jsem dostal od přátel ke svým letošním narozeninám:

Jedné noci jsem měl zvláštní sen.
Šel jsem s Bohem, svým Pánem, po písčitém pobřeží.

Na temném nebi se promítal film mého života.

Provázely jej dvoje stopy v písku.

Udivilo mě, že v těch nejtěžších a nejsmutnějších obdobích mého života se objevovaly jen jedny.

V rozpacích jsem se ptal: „Pane, Ty jsi mi slíbil, že vždy půjdeme spolu.

Ale teď vidím, že v době nejtěžších zkoušek jsem šel sám.

Proč jsi nebyl se mnou, když jsem Tě nejvíc potřeboval?“

Na to mi Bůh odpověděl: „Právě tam, kde vidíš v písku jen jedny šlépěje, tam jsem tě nesl ve svém náručí.“

I z těchto obrazů dýchne na vás to, že Pán Bůh je stále s námi.

Ke 30.3.2008 Miroslav Rada

Bohu. Pána Boha nijak neobalamutíme. Slovo Boží – jestli má zaznít a máme z něj žít, musí znít čistě, bez přetvářky a bez jakéhokoli mudrování... i na to se připravte, že lidé budou od nás chtít slyšet právě Slovo Boží, a ne naše názory a naše učení, disputeace“ (Evangelium o cestě za člověkem).

A tady se vrátím k tomu, co jsme řekli na počátku tohoto našeho rozhovoru. Kazatel a pastýř je povinen naslouchat svědectví Písma, proroků a apoštolů s opravdovou vážností a oddaností. Bez vážnosti takřka smrtelné se nedá porozumět tomu, co nám svědkové Staré i Nové smlouvy předkládají. A to bez Ducha svatého nejde. Tím vším chce Hromádka připomenout, že předpokladem skutečné teologie je odpovědnost, která obrací celou

lidskou bytost i její víru, vůli, cit, rozum a praktické úsilí k Bohu. Slovo Boží není výkladem a poučováním, nařizováním a napomínáním, nýbrž osobní přítomností Hospodina zástupů, jeho vztaženou rukou, jež se chce zmocnit celého člověka a formovat jej a vést. „Není jediného teologického pojmu, kterému bychom mohli porozumět bez vážného odhodlání a bezprostřední činnosti. Není to snadné, ale to je smyslem teologie. Teologie není jen pro vzdělance, ale pro život nás všech“.

Dietrich Bonhoeffer – to je další velká postava, kterou bych chtěl v této souvislosti zmínit. Něco z jeho zásad: p o k á n í – církev bojuje o svou existenci, činit pokání znamená nechat pěstování své zbožnosti a starosti o své spasení a hledat odpovědně vůli Boží, existovat pro druhé

bez povyšování. Vzít na sebe odpovědnost za celý život a pomáhat i ve svět-ských záležitostech, potřebách a boles-tech. Církev ve světě přestane obsluhovat rozumové a niterní potřeby lidí, nebude kořistit z jejich slabosti a vezme vážně bezbožnost a hříchy, ale i to, co je ve světě dobré. To je jeden z důrazů Bonhoefferových. Nemáme se vrhnout jako supi na toho, kdo umírá, Bůh posílá člověka, aby Evangelium i druhé oslovil – právě tam,

O obrazech v našem kostele

Byl jsem vyzván, abych něco pově-děl o obrazech, které jsme do této modli-tebny pověsili před 8 lety o Velikonocích. Těší mne, že jsem mohl přispět k dokon-čení interiéru, po téměř 100 letech, cyk-lem pěti obrazů na čelní stěnu, kde pan architekt navrhl štukové rámy – zrcadla,

kde se cítí být silní. I tam, kde si člověk začíná myslet „já jsem tady všechno“, Pána Boha potřebuje.

Ještě na konec osobnost *Jana Miliče Lochmana* – našeho profesora a v Husově bohosloveckém semináři spirituála. Bylo mu dáno nad bohaté rozsáhlé vzdělání žít a učit i studenty Evangelium. K tomu Slovo Boží směřuje a to jsou kořeny víry a života .

Jaromír Strádal starší

ve kterých jako by rezervoval místo pro budoucí obrazy. Možná tak udělal v před-tuše, že výtvarný projev, obraz, se stane do určité míry kázáním k oslavě našeho Pána Boha a nebude vnímán pouze jako modloslužebný předmět, jemuž bychom se měli klanět a jej uctívat. Byl jsem si vědom toho, že není maličkost přijmout obrazy do reformovaného evangelického sboru. Přesto jsem však doufal, že bu-dou správně pochopeny a schopny prom-louvat k vám, členům tohoto sboru, při každé návštěvě kostela. Víím, že někteří členové sboru nebyli touto skutečností nadšeni, ale věřím v jejich tolerantnost i v to, že v průběhu uplynulých osmi let si k obrazům svoji cestičku našli. V době ekumenických kontaktů, rozhovorů a přátelských vztahů, které probíhají napříč církvemi, jsme nuceni mnohé tradice pře-hodnocovat.

Tyto obrazy jsou pro mne vyznáním, kázáním a v určitých okamžicích i misii. Musím znovu říci, že jsem je maloval s velikou radostí a láskou a že to bylo pro mne potěšením a v jistém smyslu i dob-rodružstvím. A zároveň naplněním mých

výtvarných snů, přání i cílů, které jsem si ve svém malířském životě kladl. Ne-bylo pro mne zanedbatelné, že tyto ob-razy jsem maloval pro sbor, v němž jsem vyrůstal a mohu říci i prožil nejdůležitější léta svého života, totiž v období dorostu a ve sdružení mládeže. V době druhé svě-tové války, za německé okupace, jsem si v tomto sboru formoval a prohluboval svoji víru, hledal její smysl a důsledky v životě křesťana; v životě svém i svých bližních. Mám tudíž pochopitelně k to-muto sboru i silný citový vztah.

Nechci zde podrobně popisovat tyto obrazy, ony mluví svou vlastní výtvarnou řečí. Pokusím se spíše podkrýt poselství víry, naděje a lásky, které jsem v nich chtěl předat vinohradskému sboru. Měly by být svědectvím o touze žít s Pánem Bohem v pravdě a naději. Měly by být i připomínkou naší nedokonalosti, našeho tápání, naší nespolehlivosti, naší nedo-věry. Přesto přese všechno jsou plné dou-fání, že Pán Bůh je milostivým a milují-cím otcem, že se k nám přes všechny ne-dostatky přiznává a neopouští nás. Měly by být svědectvím o dynamické činorodé víře.

S ohledem na architekturu, prostor modlitebny a umístění obrazů, jsem sou-středil pozornost na vždy jednu velkou figuru (či dvě), kolem níž se rozvíjí děj, který se k této postavě váže a do jisté míry ji interpretuje.

Ježíš stojí ve středu našeho života. Proto ústředním a také nejrozměrnějším obrazem cyklu, je obraz s motivem Krista na oslátku. Je to nejen příjezd do Jeru-zaléma, ale Spasitel přijíždí vstříc i nám, abychom se s ním setkali u Večeře Páně na Vinohradech, a nejen to. Je příjezdem Ježíše Krista ukřižovaného a vzkříšeného jako vítěze nad zlem a nad smrtí. Zná-

zorňuje jeho druhý příchod v slávě za-slíbeného Nového Jeruzaléma (a přesto na oslátku), ale i příjezd k Poslednímu soudu. Obraz je záměrně prodloužen až na podlahu kazatelny. Nevadí, že na první pohled část Večeře Páně je kazatelnou pro diváka zakryta, neboť idea byla ta-ková, aby farář při vystoupení na kaza-telnu byl i součástí symbolického spole-čenství Večeře Páně na obraze.

Motiv druhého příjezdu Krista na oslátku je mým životním leitmotivem, který jsem mnohokrát maloval z různých úhlů pohledu. Je totiž pro nás vždy upo-zorněním, zda jsme připraveni na pří-chod ženicha, zda máme olej v lampič-kách, či jsme na něj lehkomyšlně zapo-mněli jako pět pošetilých panen. Dveře do svatební místnosti jsou nám pak při-bouchnuty, anebo máme-li olej, vkročíme společně s ženichem na svatbu.